

Datum: 11.09.2020

Medij: Politika

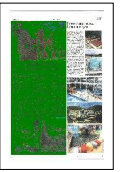
Rubrika: Moja kuća

Autori: Gordana Čanović

Teme: mađarska tradicija, folklor, jezik

Napomena:

Površina: 766

Naslov: Srednjovekovna crkva usred vojvođanskih njiva

Strana: 2

Зидине Араче са десне стране цркве

Средњовековна црква усред војвођанских њива

Легенде кажу да је у манастиру Арача боравио краљ Ричард Лавље Срце, као и да је овде сахрањен Атила Бич Божји са својим благом, а истина је да су га сазидали бенедиктански монаси, да је једно време био у поседу деспота Стефана Лазаревића и Ђурађа Бранковића, а да су га Турци уништили 1551. године

Да ће усред непрегледних војвођанских њива наићи на монументалне остатке зидина неке грађевине ни слутити нису учесници међународног пројекта IDENTIS, у којем је циљ промовисање туризма уз реку Тису. Када се са главног пута између Новог Бечеја и Новог Милошева скрене на макардамски ништа не указује на могућност да ће се после неколико километара наићи на остатке грандиозне богомоље.

„Ово су остаци цркве Арача. Претпоставља се да је саграђена почетком 13. века, али због пронађених фрагмената декоративне пластике с мотивима троструке плетенице верује се да је овде и раније постојала црква. Из 13. века су и први писани подаци о Арачи и у њима се може прочитати да је ово био бенедиктански манастир. Не зна

се ко га је подигао, али по стилу и начину градње ово су зидине тробродне романске базилике са три апсиде. Црква је 1280. године опљачкана и порушена, а бенедиктански монаси су побегли. Краљица Јелисавета Анжујска обновила је цркву 1370. године и том приликом је у једну апсиду уграђена кула у готском стилу,“ присутнима је објаснио директор Туристичке организације општине Нови Бечеј Саша Дујин.

Са спољашње стране црква је сазидана са равним зидовима од црвене опеке, а многобројни лукови унутар цркве су од камена.

„Богомоља није била малтерисана споља, а изнад улаза се налазе пластични украси – портал и розета. У градњи су, поред опеке, коришћени камен, а украсни елементи на стубовима су од мермера. На стубовима унутар цркве урађени су капители и конзоле. Техника градње је интересантна јер је засвођен и средњи брод, који је доста велик, што није било уобичајено за ове крајеве, па се сматра да на градњу Араче има ломбардијског утицаја градње.“

Једно време манастир Арача имао је и одбрамбену улогу.

„Око цркве је било и насеље Арача.

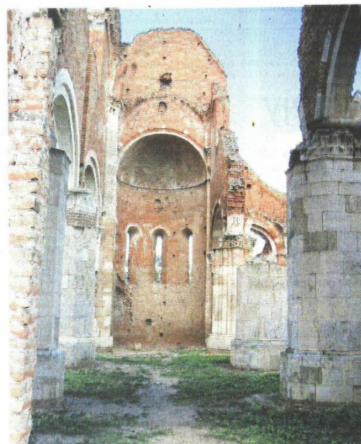
У њему су живели становници католичке вероисповести, али се то променило 1417. када Арача долази у посед српског деспота Стефана Лазаревића, а 1441. и Ђурађа Бранковића. Они су ове крајеве насељавали православним становништвом. У том периоду подигнута је и одбрамбена тврђава која данас не постоји. Тврђава је подигнута за одбрану од Турака. Како су Турци

освојили Арачу 1551. године, црква је спаљена и никада више није обнављана. Због тешких услова живота становници су 1720. године напустили Арачу. До 1826. овде је била пуста ра која су тада населили мађарски становници, али се ни они нису дуго задржали. Током ископавања 1897. године нађена је арачка плоча на чијој доњој страни је приказана првобитна црква, а на горњем делу свештеник са брадом. Ова плоча налази се у Националном музеју у Будимпешти. Крајем 19. века урађени су покушаји да се црква Арача заштити од даљег пропадања. Од 2010. године настављена су истраживања Араче и њене околине у оквиру пројекта ИПА прекограничне сарадње Мађарске и Србије.

Причу о базилици Арача директор ТОО Нови Бечеј Саша Дујин завршио је са легендама о богомољи:

„По народном предању у Арачи се опорављао енглески краљ Ричард Лавље Срце после Трећег крсташког похода. Наводно је у зимском периоду, када су реке биле залеђене и отежавале пут, код Сланкамена срео монахе из Араче који су му понудили да код њих дочека лепше дане. Ту је и легенда о хунском освајачу Атили, познатијем по надимку „Бич Божји“. Он је овде ковао план како да освоји тадашњи богат град Сирмијум, па је по легенди његово тело, после његове смрти 454. године, заједно са благом бачено у Тису. Како благо никада није пронађено многи мисле да је закопано негде око Араче па су овде долазили у потрагу за њим.“

Текст и фото: **Гордана Чановић**

Пут од улаза до централне апсиде украшен је луковима

На горњем делу зида где је улаз је украс розета

